

Platforma për të Drejtat e Njeriut

Constitutional Articles: Të Drejtat Zgjedhore dhe të Pjesëmarrjes

1. Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet, me përjashtim kur kjo e drejtë i kufizohet me vendim gjyqësor.
2. Vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë.
3. Institucionet shtetërore mbështesin mundësitë për pjesëmarrjen e çdonjërit në aktivitete publike dhe të drejtën e secilit për të ndikuar në mënyrë demokratike në vendimet e organeve publike.

Constitutional Paragraph: Neni 45 para. 1

Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet, me përjashtim kur kjo e drejtë i kufizohet me vendim gjyqësor

Instrumentet ndërkombëtare

Nenet

Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas
Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas

Neni 7

Shtetet palë marrin të gjitha masat e përshtatshme për të eliminuar diskriminimin ndaj grave në jetën politike dhe publike të vendit dhe në mënyrë të veçantë u sigurojnë grave, në të njëjtat kushte me burrat, të drejtën: (a) Për të votuar në të gjitha zgjedhjet dhe referendumet publike si dhe për të qenë të zgjedhshme në të gjitha organet e zgjedhura publikisht;

Neni 25

Pakti Nderkombëtar për të Drejtat civile dhe Politike
Pakti Nderkombëtar për të Drejtat civile dhe Politike

Çdo qytetar ka të drejtë dhe mundësi, që pa asnjë nga dallimet e përmendura në nenin 2 dhe pa kufizime të paarsyeshme: (a) Të marrë pjesë në drejtimin e punëve publike, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet përfaqësuesve të zgjedhur lirisht; (b) Të votojë dhe të zgjedhet gjatë zgjedhjeve të vërteta të herëpashershme, me votim të përgjithshëm dhe të barabartë dhe me vota të fshehta, të cilat sigurojnë shprehjen e lirë të vullnetit të zgjedhësve; (c) Të pranohet, në kushte të përgjithshme barazie, për të ushtruar funksione publike në vendin e tij.

**Instrumentet
ndërkombëtare**

Nenet

Konventa Evropiane për
Mbrojtjen e të Drejtave dhe
Lirive Themelore të Njeriut
dhe Protokollet e saj
Konventa Evropiane për
Mbrojtjen e të Drejtave dhe
Lirive Themelore të Njeriut
dhe Protokollet e saj

Protokoli 1 neni 3

Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të organizojnë në intervale të arsyeshme kohore, zgjedhje të lira me votim të fshehtë, në kushte që sigurojnë shprehjen e lirë të mendimit të popullit për zgjedhjen e organit ligjvënës.

Neni 21

Deklarata Universale për të
Drejtat e Njeriut
Deklarata Universale për të
Drejtat e Njeriut

1. Secili ka të drejtë të marrë pjesë në qeverisjen e vendit të vet, drejtpërs?drejti ose me anë të përfaqësuesve të zgjedhur lirisht.
2. Secili ka njësoj të drejtë të hyjë në shërbimet publike të vendit t? vet.
3. Vullneti i popullit është bazë e pushtetit shtetëror; ky vullnet duhet të shprehet në zgjedhjet e her?pashershme dhe të lira, të cilat duhet të jenë të përgjithshme dhe me vot?t? barabartë, si dhe me votim të fshehtë ose sipas procedurës përkatëse të votimit të lirë.

Ligjet

Nenet

Neni 12

LIGJI NR. 03/L-072
PËR ZGJEDHJET
LOKALE
LIGJI NR. 03/L-072
PËR ZGJEDHJET
LOKALE

Kreu II (Kualifikimi i votuesve, lista e votuesve dhe periudha e kundërshtimit dhe konfirmimit për listën e votuesve), dhe çfarëdo dispozite e ndërlidhur me këtë çështje, e Ligjit për zgjedhjet e përgjithshme në Republikën e Kosovës, mutatis mutandis vlejnë për zgjedhjet lokale përveç nëse përcaktohet ndryshe me anë të këtij ligji. 12.2 Votuesi ka të drejtë për të votuar vetëm në komunën ku ai apo ajo janë të regjistruar si qytetarë të përhershëm, përveç nëse përcaktohet ndryshe me anë të ligjit.

Ligjet

Nenet

Neni 25

Të drejtat politike

1. Zyrtarja/i publik ka të drejtë të marrë pjesë në aktivitete politike dhe të shprehë bindjet partiake vetëm jashtë orarit zyrtar të punës dhe jashtë ambienteve të institucionit publik.
2. Nëpunësja/i civil me përjashtim të nëpunëses/it civil të kategorisë së nivelit të lartë, të mesëm dhe të ulët drejtues, mund të jenë anëtare/ë të partive politike, por nuk mund të jenë anëtare/ë të organeve drejtuese qendrore dhe komunale të një partie politike.
3. Nëpunësja/i e shërbimit publik dhe nëpunësja/i teknik dhe mbështetës mund të jenë anëtare/ë të partive politike dhe anëtare/ë të organeve drejtuese të një partie politike, me përjashtim të nëpunëses/it së shërbimit publik të nivelit të lartë, të mesëm dhe të ulët drejtues, të cilët mund të jenë anëtare/ë të partive politike, por nuk mund të jenë anëtare/ë të organeve drejtuese qendrore dhe komunale të një partie politike.
4. Zyrtarja/i publik ka të drejtë të kandidojë dhe të zgjidhet në zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Kosovës apo për organet komunale, përveç kur përcaktohet ndryshe me ligj.
5. Zyrtarja/i publik, e cila kandidon për zgjedhjet qendrore ose lokale, duhet të pezullojë pa pagesë vendin e punës shtatë (7) ditë para periudhës së hapjes zyrtare të fushatës. Pezullimi përfundon pesë (5) ditë pas mbylljes zyrtare të fushatës.
6. Në rast të zgjedhjes në Kuvendin e Republikës së Kosovës, zyrtarja/i publik, i cila pranon mandatin, pezullon marrëdhënien e punës prej datës së certifikimit të zgjedhjes së kandidatit deri në përfundim të mandatit përkatës, përjashtimisht stafit akademik universitar (profesore/i i/e rregullt, profesore/i i/e asociuar, profesore/i asistent, profesore/i, ligjërues/e, asistent/e) dhe profesionistëve shëndetësor.
7. Përjashtimisht, pezullimi në kuptim të paragrafit 6. të këtij neni, nuk mund të bëhet për pozitën të cilat janë me mandat.
8. Pas përfundimit të mandatit si i zgjedhur sipas paragrafit 6. të këtij neni, zyrtares/it publik i garantohet marrëdhënia e punës në institucionin ku ka qenë në marrëdhënie pune ose në një institucion tjetër, në pozitë të njëjtë ose ekuivalente, me kusht që plotëson kriteret për caktimin në pozitën në fjalë.

Ligji nr. 08/1-228 për zgjedhjet e përgjithshme në Republikën e Kosovës
Ligji nr. 08/1-228 për zgjedhjet e përgjithshme në Republikën e Kosovës

Neni 6

1. Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë (18) vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet.
2. Vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë.
3. E drejta e votës mund të kufizohet me vendim gjyqësor

decisionTitle*

decisionDescription*

Nr. 74025/01 | Aktgjykim I Gjykata (Dhoma e Madhe) I 06/10/2005

HIRST v. THE
UNITED
KINGDOM

Në këtë çështje Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut vendosi që një ndalim i përgjithshëm i të burgosurve britanikë që të ushtronin të drejtën e votës është në kundërshtim me KEDNJ-në. Gjykata nuk deklaroi se të gjithë të burgosurve duhet t'u jepen të drejta votimi. Përkundrazi, GJEDNJ theksoi se nëse do të hiqej ekskluziviteti, atëherë masa duhet të ishte në përputhje me nenin 3 të Protokollit 1, duke vënë kështu detyrimin në Mbretërinë e Bashkuar për të justifikuar largimin e saj nga parimi i votës universale.

Aziz v. Cyprus - [69949/01](#)

Aziz k. Qipros

Aktgjykim i datës 22.6.2004

GJEDNJ vendoi se privimi nga e drejta e votës e një qytetari turko-qipriot që jeton në zonën e kontrolluar nga qeveria e Qipros përbën shkelje të nenit 3. Megjithatë Gjykata theksoi se shtetet gëzojnë gjërësi të konsiderueshme për të vendosur rregulla brenda rendit kushtetues që kanë të bëjnë me përbërjen e Parlamentit dhe kritere përkatëse, të cilat mund të ndryshojnë varësisht nga faktorë historikë dhe politikë të veçantë për secilin shtet.

Mathieu-Mohin and Clerfayt v. Belgium: ECHR 2 MAR 1987

Mathieu-Mohin
and Clerfayt v.
Belgium

Gjykatë ka aprovuar mënyrën në të cilën një e drejtë 'institucionale' për të votuar është shndërruar në 'të drejtë subjektive të pjesëmarrjes -' e drejta e votës 'dhe' e drejta për të kandiduar në zgjedhje '. Gjykata theksoi se në kuadër të rendit të tyre të brendshëm ligjor, Shtetet Kontraktuese përcaktojnë të drejtat për të votuar dhe për tu votuar për zgjedhje, në kushte të cilat parimisht janë paraparë me nenin 3. Shtetet kanë një shkallë të gjerë vlerësimi në këtë sferë, por është për Gjykatën që të përcaktojë në rastin e fundit nëse janë përmbushur kërkesat e Protokollit Nr. 1: pra që të zbatimi i kritereve nuk i kufizojnë të drejtat në fjalë në atë masë sa të dëmtojnë thelbin e tyre dhe t'i privojnë nga efektiviteti i tyre; që janë imponuar në ndjekje të një qëllimi të ligjshëm; dhe që mjetet e përdorura nuk janë disproporcionale. Në veçanti, kushtet e tilla nuk duhet të pengojnë 'shprehjen e lirë të mendimit të njerëzve në zgjedhjen e legjislaturës'.

Sejdi? dhe Finci
kundër Bosnje
dhe Hercegovinës

Sejdi? dhe Finci kundër Bosnje dhe Hercegovinës (27996/06 dhe 34836/06) ishte një çështje e vendosur nga Dhoma e Madhe e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut në Dhjetor 2009, që konstatoi shkelje të nenit 14 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut të marra në lidhje me nenin 3 të Protokollit Nr. 1 të saj, në lidhje me rregullimet e Kushtetutës së Bosnjës dhe Hercegovinës në lidhje me Dhomen e Popujve të Bosnjës dhe Hercegovinës, dhe një shkelje të nenit 12 te Protokollit Nr. 12 në lidhje me marrëveshjet kushtetuese të Presidencës së Bosnje dhe Hercegovinës